

INFEKCIJŲ KONTROLĖS REKOMENDACIJOS

Asmens sveikatos priežiūros paslaugų teikimas esant Lietuvos Respublikos teritorijoje paskelbtai Valstybės lygio ekstremaliajai situacijai

**2020 m. liepos 31 d.
1.4 versija***

Valstybės lygio ekstremaliosios situacijos metu asmens sveikatos priežiūros paslaugų teikimas organizuojamas, vadovaujantis Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2020 m. birželio 17 d. įsakymo Nr. V-1504 „Dėl asmens sveikatos priežiūros paslaugų teikimo esant Lietuvos Respublikos teritorijoje paskelbtai valstybės lygio ekstremaliajai situacijai organizavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ reikalavimais.

Svarbūs infekcijų plitimo prevencijos etapai ir jų įgyvendinimo rekomendacijos:

1. Būtina atskirti pacientus, turinčius COVID-19 būdingus simptomus nuo neturinčių. Tam rekomenduojama:
 - a. registracijos telefonu ar internetu metu pacientus apklausti, perspėti dėl simptomų ir kontakto su COVID-19 pacientais ar izoliacijoje esančiais asmenimis;
 - b. atvykusiam į priėmimą pacientui prieš įeinant į patalpas matuoti temperatūrą, pakartotinai apklausti dėl simptomų ir kontakto su COVID-19 pacientais ar izoliacijoje esančiais asmenimis. Apklausos būdą (žodžiu ar raštu) pasirenka kiekviena ASPĮ.
2. Pacientai ir jų lankytojai, būdami ASPĮ, privalo dėvėti nosį ir burną dengiančias apsaugos priemones (kaukes, respiratorius), išskyrus atvejus, kai jų neįmanoma dėvėti dėl asmens sveikatos priežiūros paslaugos teikimo ypatumų šios paslaugos teikimo metu.
3. Darbuotojai turi tinkamai naudoti reikiamas asmens apsaugos priemones (AAP) pagal patvirtintus saugos lygius. Dėl AAP pasirinkimo būtina vadovautis SAM/OV 2020 m. balandžio 7 d. sprendimu Nr. 754 „Dėl asmens apsaugos priemonių naudojimo asmens sveikatos priežiūros įstaigose pagal saugumo lygius“.
 - a. labai svarbu, kad personalas būtų aprūpintas ne tik AAP, bet ir apmokytas tinkamai jas užsidėti, naudoti ir saugiai nusiimti;
 - b. visas AAP dėvėti pagal reikalavimus – medicininės pirštines keisti po kiekvieno kontakto su pacientu, o medicininės kaukes – kai jos sudrėksta ar užsiteršia, bet ne rečiau kaip kas 4 val.;
 - c. įstaigoje nenumatytiems atvejams turi būti sudaryti IV ar V saugumo lygio AAP rinkiniai, nurodyta, kur jie laikomi, ir apie tai informuoti visi darbuotojai;
 - d. tais atvejais, kai pacientui nustatyti klinikiniai ir/ar epidemiologiniai kriterijai ar kai dėl paciento sveikatos būklės negalima jų nustatyti, kol negautas viruso SARS-CoV-2 tyrimo (tiriant PGR metodu) atsakymas, stacionarines paslaugas teikiančios ASPĮ personalui naudoti ne žemesnio kaip III saugumo lygio AAP rinkinį;

- e. teikiant odontologijos ir burnos priežiūros paslaugas, kai atliekamos aerozolį generuojančios procedūros, naudoti ne žemesnio kaip III saugumo lygio AAP rinkinį;
 - f. panaudotos APP tvarkyti kaip infekuotas atliekas, laikantis Higienos normos HN66:2013 reikalavimų. Atliekas tvarkantis asmuo turi dėvėti AAP.
4. Būtina sureguliuoti pacientų srautus bei užtikrinti minimalius darbuotojų ir pacientų kontaktus:
 - a. pirmenybė teikiama konsultacijoms tiesioginio kontakto būdu. Nuotolines konsultacijas teikti tik įvertinus situaciją ir kai paciento būklė leidžia suteikti paslaugas nuotoliniu būdu;
 - b. atskirti COVID-19 būdingų simptomų turinčius pacientus nuo jų neturinčių pacientų, ir kiekvienai šių pacientų grupei paskirti atskiras priėmimo valandas ASPĮ ar jos padalinyje;
 - c. pacientai turi būti registruojami ir priimami taip, kad jiems netektų laukti ir kontaktuoti su kitais asmenimis koridoriuose (nenumatytų situacijų atveju būtina pasiūlyti jiems laukti lauke ar automobiliuose). Registracijos metu rekomenduojama perspėti pacientus vizitui pas gydytoją atvykti tiksliai paskirtu laiku siekiant išvengti eilių.
 - d. apriboti nereikalingą medikų judėjimą įstaigoje ir tiesioginius kontaktus (kava ir užkandžiavimas, rūkymas, aptarimai ir pan.), socialiniam bendravimui pasirinkti saugią aplinką (pvz., pokalbiai lauke, laikantis saugaus atstumo);
 - e. vykdant grupinius užsiėmimus (kineziterapijos, psichoterapijos ir kt.) užtikrinti bendruosius infekcijų kontrolės reikalavimus (ne mažesnio nei 2 m. atstumo išlaikymas tarp pacientų, rankų higiena, kaukių dėvėjimas).
 5. Būtina užtikrinti rankų higienos reikalavimų laikymąsi, įskaitant tinkamą pirštinių naudojimą ir keitimą:
 - a. prie įėjimo į kliniką, kiekvieną skyrių ir pan. turi būti rankų antiseptikos tirpalai ir visų atvykstančiųjų bei išvykstančiųjų prašoma dezinfekuoti rankas;
 - b. jei pacientas į įstaigą atvyksta su pirštinėmis, rekomenduojama paprašyti pirštines nusiimti ir dezinfekuoti rankas; jei pacientas nori būti su pirštinėmis – duoti jam naujas vienkartinės pirštines;
 - c. riboti perteklinį personalo pirštinių naudojimą (poilsio metu, tvarkant dokumentus, dirbant kompiuteriu ir kitais atvejais, kai nėra tiesioginio kontakto su pacientais).
 - d. užtikrinti dažną rankų dezinfekciją.
 6. Patalpų valymas ir dezinfekcija atliekami laikantis Lietuvos higienos normos HN 47-1:2012 „Sveikatos priežiūros įstaigos. Infekcijų kontrolės reikalavimai“ reikalavimų bei gamintojo rekomendacijų:
 - a. rekomenduojama naudoti Lietuvoje registruotus preparatus;
 - b. higienos plane rekomenduojama nurodyti konkrečias įstaigoje naudojamas valymo ir dezinfekcijos medžiagas;
 - c. jei paviršių dezinfekcijai naudojami alkoholiniai arba natrio hipochlorito tirpalai, prieš tai paviršiai turi būti nuvalyti neutraliu valikliu;
 - d. papildomai patalpas vėdinti ir valyti/dezinfekuoti po kiekvieno paciento, turinčio COVID-19 būdingų simptomų, po grupinių užsiėmimų ir po aerozolį generuojančių procedūrų atlikimo.
 7. Kai darbuotojas dirba ir kitoje ASPĮ, numatyti priemonės, užtikrinančias darbuotojų ir pacientų saugą bei kontaktų atsekamumą (gali būt taikomas darbo vietų deklaravimas, kiti darbo organizavimo ypatumai, nustatyti ASPĮ vadovo).
 8. Stacionarines paslaugas teikiančiose ASPĮ, personalo darbas teikiant paslaugas organizuojamas vadovaujantis Lietuvos higienos normoje HN 47-1:2012 „Sveikatos priežiūros įstaigos. Infekcijų kontrolės reikalavimai“ nustatytais pacientų izoliavimo reikalavimais:
 - a. pacientams, turintiems bent vieną aiškios etiologijos COVID-19 būdingą simptomą, kuriems atlikus PGR testą nenustatyta SARS-CoV-2 viruso RNR, taikomi higienos normoje numatyti izoliavimo reikalavimai;

- b. pacientams, turintiems bent vieną neaiškios etiologijos COVID-19 būdingą simptomą, kuriems atlikus PGR testą nenustatyta SARS-CoV-2 viruso RNR, taikomos papildomos izoliavimo priemonės, skirtos per orą (su lašeliais) plintančioms infekcijoms valdyti.
9. Būtina užtikrinti kasdienį darbuotojų sveikatos stebėjimą, matuojant jų kūno temperatūrą. Svarbu informuoti darbuotojus, kad atkreiptų dėmesį ir į nežymius simptomus (pvz., vienkartinį trumpalaikį temperatūros pakilimą, kvėpavimo takų infekcijos simptomus, trumpalaikį skonio ar uoslės netekimą ir pan.). Siekiant užtikrinti Bendrojo duomenų apsaugos reglamento reikalavimus, darbuotojų sveikatos duomenys negali būti registruojami. Darbuotojai neturi pildyti deklaracijų, anketų ar kitokiu būdu reguliariai teikti informaciją apie jų sveikatos būklę ar jos pokyčius, keliones, kontaktus ir pan. Rekomenduojama darbdaviams instruktuoti savo darbuotojus apie jų pareigą reguliariai matuoti kūno temperatūrą ir kitaip stebėti savo sveikatos būklę, taip pat apie pareigą informuoti darbdavį, jei darbuotojui įtariamas ar patvirtinamas COVID-19.
10. Daugiau aktualios informacijos pateikiama Sveikatos apsaugos ministerijos interneto puslapyje www.sam.lt bei Higienos instituto interneto puslapyje <http://hi.lt/korona>.

Parengė:

dr. Rolanda Valintėlienė, Virginija Kanapeckienė ir Asta Jurkevičienė
Higienos instituto Visuomenės sveikatos technologijų centras

* Rekomendacijos atnaujintos atsižvelgiant į dažniausiai užduodamus klausimus, paskelbus valstybės lygio ekstremaliąją situaciją šalyje bei pasikeitusius teisės aktus.